

tíðindablaðið sosialurin

Blaðfólk:
Hegni Djurhuus
Ábyrgdarblaðstjóri: Randi Jacobsen
Jan Müller
Tórfinn Smith

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Fyrirtaksstjóri:
Krisjan Dahl
Ljósmyndari:
Kálmur Lindenskov
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Telefon:
118 20
Telefax:
147 20
Bústaður:
Argjavegur 26
Argir
Postadressa:
Postsmoga 76
110 Tórshavn

Tú hartar hann, tú ert góður við!

IKKI SKAL dyljast, at málgagn Javnaðarflokksins hevur funnist harðliga at Tjóðveldisflokkinum, tí hann so glaðbeintur hevur skipað samgongu saman við einum av teimum mest høggrasinaðu flokkunum í Vesturheiminum, Fólkaplokkinum. Men tey erkisnu tjóðveldisfólkini kunnu hava í huganum danska orðatak- ið, at tú hartar hann, tú ert góður við.

OG ER TAD nú so lægið, at roynt verður at avdúka nakað av undir- brotligheit tjóðveldisflokksins, nú summir av teimum, sum vanliga gera viðmerkingar í 14. septem- ber, fegnast so um, at flokkurin aftur er komin á beina kós, og at sjálvstýrislotið so milt fer um vangan?

BEINT UNÐAN vlinum sóu vit, hvussu Dagblaðið hunddálkaði tjóðveldisfólk. M.a. Hans Jakku Debes og Jóngerð Purkhús við at prenta brot úr uppaftur grivnum Framum. Men hann kom ikki inn aftur á ting, og hon fekk meira ella minni durafjórðing, tí tað kom aðalstjórn flokksins dátt við, tá Signar Hansen boðaði frá, at hann og Finnboi Isaksson skuldu út í Tinganes. Hetta boðar so frá eini høggrasneiðing í flokki- num, og tjóðveldisfólk mugu góðtaka, at vit vísa á hana.

TÁ SIMUN, blaðstjórin og onnur ikki hava aðrar grundgevingar móti Javnaðarflokkinum, so verður kastað eftir okkum: Javn- aðarflokkurin er samrættisflokkur! Javnaðarflokkurin vil ikki tjóðar- frælsi! Alvaratos, fólk víra, at Javnaðarflokkurin (eins og fleiri av sokallaðu sjálvstýrisflokkunum) er samrættisflokkur. Og tí minnir hetta mest um, tá smábørn kalla hvønn annan. Og í samband við ákoyringarnar um frælsi kemur eitt ófatiligt grunnskygni til sjóndar. Ikki minst, tá vit fáa at vita, at vit vilja frælsi fyrri aðrar tjóðir, men ikki okum sjálvi.

oddagrein

HETTA SIGUT nakað um polit- iska medvitnið hjá nógvum tjóð- veldisfólkum og hjá blaðstjóra- num á 14. Frælsi stingur djúpari enn til eittans tjóðarfrælsi. Vit hava sæð, at nógv av nýlundu- num hava fingið tjóðarfrælsi, men persónligt frælsi hevur fólk- ið ikki fingið. Tað ber altíð til at bretta sær á og reypa um tjóðar- frælsi, men kortini vera trælur í egnum landi. Til hetta skal tó sig- ast, at við hugsjónum og politikki Javnaðarflokksins — sjálvandi saman við øðrum — er eydnast at vinna fólkinum frælsi í stóran mun. Líka mikið, hvussu tjóð- veldismenn leggja okkum undir at vera samrættismenn, ella tað sum verri er, so er tað óreingilgur veruleiki, at einki stig er tikið á sjálvstýrisleið uttan Javnaðar- flokksins luttøku.

MEN SAMBÆRT Simun og onn- ur, so er Tjóðveldisflokkurin kom- in á rætta kós aftur. Hyggja vit at landsstýrissamgonguni, so manna somu flokkar landsins stýri sum fyrri fyra árum síðani, uttan tað, at Javnaðarflokkurin er skiftur út við Fólkaplokkin. Hyggja vit so at, hvør leiðir og hvør eigur ein 10-unda part av at- kvøðum Fólkaploksins, so er tað ein av mest høggrasinaðu po- litikkarunum í Vesturheiminum. Hesin kann bara sammetast við teir, sum manna National Front í Frankaríki Onglandi, Italia og í Ír- landi. Persónar, sum í fólksins eygum ikki eru rættisiktaðir polit- iskt. Ja, hesin stavnamaður ligg- ur langt til høgri fyrri Frambuds- flokkinum hjá Glistrup í Dan- mark, sum eingin borgarligur flokkur — sjálvstýrisflokkur í Fólkaplokkurin — hevur viljað samstarva við.

HETTA SIGUR nakað um teir og tey, sum í dag stinga kósina hjá Tjóðveldisflokkinum út í kortið!

Pensiónir og uppsparingar

Hetta landsstýrið hevur sett sær fyrri at tosa við fakfelagini um, hvussu vit kunnu stóða lónar- vokstrinum. Um felagini kunnu ganga hesum ynski á móti, vil landsstýrið veita okkum skattalætta.

Um hetta er betur lón- andi, so er einki at ivast í at tostast kann um hetta, men vit eiga so sanniliga ikki at leypa á leistum. Skulu vit við skattalætta- num fáa afturborið tað, sum møguliga verður tikið av ngov frá okkum, hetta grundað á figgjárlógar- uppskotið, sum landsstý- rið legði fyrri tingið. Eftir hesum uppskoti fær landskassin 90 mill. kr. í meirinntøku av skatti. Tað man vera av hesum peningi, skattalætti skal gevast. Ella hvussu?

Eitt annað, sum eg havi hug at taka fram, er tær uppsparingar og pensión- ir, vit hava og skulu fáa.

Sum limur í Starvs- mannafelagnum fingi vit limir í 1985 gjøgnum sátt- málan kapitaluppsparing.

Táverandi nevndin samdið við landsstýrið um, at skuldi kravið um eina eftirløn gjøgnumfær- ast, skuldi hetta verða við eini sokallaðari kapital- uppsparing. Tá tað gjord- ist greitt, undir hvørjum líki vit fingi «eftirløn», varð kravdur eykaáðal- fundur um málið, tí ónøgd var við, at lónarhækk- ingin 1985 til 1987 varð sett sum «tvungin uppspar- ing» í Føroya Livstryg- ging.

Ílla skiljandi var, at eitt fakfelag skuldi undir- skriva sáttmála við ar- beidsgevaran um, hvussu vit limir skuldu brúka lón- arhækkjingina.

Við snaran av atkvøð- spurninginum var meiri- luti fyrri, at undirskrivaði sáttmálin varð galdandi og har gjordist onki.

Landsstýrið legði fyrri lögtingið lóg um arbeiðs- marknaðarpensión, har vit starvsfólk eisini eru tvungin til at gjalda upptil 3% av lóni og ar- beidsgevarin tað sama.

Og hvat hendir nú. Nýtt landsstýri kunnger, at vit skulu hava tvungna upp- sparing. Tá má ein klóra sær í nakkannum og spyrja, skulu landsins myndugleikar avgera, hvat vit skulu brúka pen- ingin til.

Eg haldi tað er orsök til at stúra. Hvat verður tað næsta? Skal kanska fólka- pensiónin avtakast. Tað má tað bliva til. Onki trúgvi eg, at landsins myndugleikar fara at loyva okkum at bliva millonerar. Tá eg nevni millonerar er tað tí, at sambært uppgjørd frá Fø-

roya Livstrygging fái eg 4.400.000 + bonus harav skulu so trekkjast 35% í skatti. Nei, ongin skal bílla mær inn, at so verður. Hesi 35% eita nakað annað til ta tíð, og aðrar fjórðingar verða uttan íva, tá hesin peningur verður utgaldin.

Mær kemur til hugs tænaustumenn, sum fyrri nokrum árum síðani vegna aldur lögdu frá sær. Tá hevði man nakað, sum nevndist «samordnings- fradrag» ella samtíðarfrá- dráttur. Drigið var frá í teirra eftirløn, tí teir høvdu rætt til fólka- pensión, so alt í alt fingi teir tað, sum svaraði til fulla fólkapensión, kanska eitt sindur meira, men var tó ikki til meir enn dagin og vegin.

Í dag virkar tað sosiala kervið soleiðis, at tá man er 67 ár, hevur man rætt til fólkapensión. Tá onnur inntøka ella innstandandi peningur er, verður fólka- pensiónin lækkað.

Tað rætta var so at fáa eina iskoytispensión, har fólkapensiónin ikki verður skerd og soleiðis sum eg skilji lógina um arbeiðs- marknaðarpensión, so verður hendað ikki tikið sum inntøka fyrri útrok- ing av fólkapensiónini.

Eg fari at heita á fak- felagini og serliga Starvs- mannafelagið saman við landsstýrinum at loysa okkum burtúr kapital- uppsparingsskipanini, tí

alment sett starvsfólk hava ikki ráð at blaka pening vekk, tí tað gera nokur við hesi skipanini. Fólk, sum verða sett í al- ment starv, fáa kapita- uppsparing, men hendir tað, at tey flyta í annað starv innan tað privata og harvið ikki ynskja hesa kapitaluppsparing, so missa tey tað gjaldið, ið goldið er upptil 1 ár, sum fer til risiko og umsiting hjá Føroya Livstrygging.

Hetta skal ikki skiljast sum álöp á Føroya Livs- trygging, men tað kann ikki vera rætt, at eitt fak- felag saman við arbeiðs- gevara avgera, hvussu lónarhækkjingin skal bruk- ast. Um fólk annars ynskja eina skipan við kapitaluppsparing, so er møguleikin altíð til staðar at teka slíka og gjalda hareftir.

Mini ráð skulu verða, at vit utbyggja og møguliga betra um komandi ar- beidsmarknaðarpensión- ina, har arbeiðsgevarin og starvsfólk gjalda líka nógv og fáa hetta sum iskoyti til fólkapensiónina uttan skerjingar. Har- næst kann bæði ein ar- beidsmarknaðarpensión og fólkapensión vera skattafriar.

Avtakið kapitalupp- saringina, sum gjørd er sambært sáttmála og latið vera við at koma við tvungnari uppsparing.

Jakup Danielsen

Norðstreymoy ein frammaná

Vit norðstreymoyingar hava fingið okkara fyrstu heilsan frá nýggja lands- stýrinum. Artic Viking hevur mist sína kvotu í Eysturgrønlandi.

Væl minnst vit tá Tummas Arabo undan valinum færdi fram, at eingin kvota fanst til óki- millum Vestmanna og Vik. Bert ein litil neyðars kvota var í Eysturgrøn- landi. Hendað kvotan var tillutað kollfirðingum.

Tað, sum landsstýrið nú hevur gjørt er at taka hesa litlu kvotu, sum vit høvdu. Hetta vóru okkara einastu rættindi. Ikki tí, at pengarnir eru so ógi-

ligir í hesum, men fittligt kundi tað verið sum iskoyti um tað gongur illa, tí vit vita av royndum, at tá man fyrst er komin út úr eini kvotaskipan, er tørført at koma inn aftur. Hvar eru nú talsmenn- nir fyrri okkum kollfirð- ingar? Var Tummas Ara- bo framvegis okkara um- boðsmaður á tingi, var hetta ongantíð hent. Hann vann okkum nokur rættindi, men nú tekur hetta landsstýrið rætt- indini frá okkum aftur.

Vit spyrja bara — hvat verður tað næsta?

kollfirðingar.

Haldið
sosialin